

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені Івана Боберського

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

МЕТОДИ ОБСТЕЖЕННЯ В ЛІКАРСЬКОМУ КОНТРОЛІ

ПРОГРАМА
дисципліни спеціалізації
підготовки бакалавр
(рівень вищої освіти)
галузь знань 22 Охорона здоров'я
(шифр і назва напрямку)
спеціальності 227 Фізична терапія та ерготерапія
(шифр і назва спеціальності)

Навчальна програма з дисципліни «Методи досліджень в лікарському контролі»
для студентів спеціальності 227 Фізична терапія та ерготерапія.

VII с. (денна форма навчання), IX с. (заочна форма навчання)

Розробник: доцент, к.фіз.вих. і с. Тимрук-Скоропад К.А.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Протокол від “ ” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри фізичної терапії та ерготерапії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету спорту

Протокол від. “19” вересня 2018 року № 1

Голова _____

(Данилевич М. В.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету II та ZO

Протокол від 2019 року № 1

Голова _____

(Сидорко О. Ю.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

© _____, 2019 рік

© _____, 2019 рік

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методи обстеження в лікарському контролі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра 227. Фізична терапія та ерготерапія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи обстеження та дослідження людини.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна тісно пов'язана із іншими науками медико-біологічного циклу: анатомією, фізіологією, патологічною анатомією, патологічною фізіологією, пропедевтикою та семіотикою внутрішніх захворювань, фізіотерапією, а також з предметами фізична реабілітація при порушенні діяльності ОРА, дихальної системи, в неврології тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні методи дослідження в лікарському контролі. Загальні та спеціальні методи дослідження дихальної та серцево-судинної систем.
2. Методи визначення інтегральних показників функціонального стану організму людини. Дослідження нервової та нервово-м'язової систем. Лабораторні методи дослідження та методи візуалізації.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Методи обстеження в лікарському контролі» є:

ознайомити студентів з методами досліджень різних систем організму людини (серцево-судинної, нервової, нервово-м'язової, дихальної, ендокринної), які використовуються у практиці лікарських спостережень, з різноманітними методами дослідження його функціонального стану та основними принципами організації і проведення лікарсько-педагогічних спостережень.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Методи обстеження в лікарському контролі» є:

- Засвоїти основні поняття предмету.
- Засвоїти класифікацію та види обстежень в лікарському контролі.
- Вивчити методику проведення основних досліджень серцево-судинної, дихальної, нервової систем.
- Вивчити особливості інтерпретації основних показників серцево-судинної, дихальної, нервової систем.
- Навчитися проводити функціональні проби для дослідження серцево-судинної та дихальної систем.
- Навчитися проводити тестування показників м'язової та нервово-м'язової систем
- Засвоїти основні рентгенологічні та інші неінвазивні методи візуалізації.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- Загальні та спеціальні методи дослідження у лікарському контролі.

- Основні методи дослідження серцево-судинної, дихальної, нервової систем та нервово-м'язового апарату.
- Основні принципи підготовки, проведення та розшифровки результатів клінічних лабораторних методів дослідження.

вміти:

- Провести загальне обстеження хворого за допомогою основних методів дослідження, що включають збір анамнезу, огляд, пальпація.
- Провести загальне та спеціальне обстеження для оцінки стану дихальної системи, включаючи антропометричне дослідження, перкусію, аускультацию, спірографію, пікфлоуметрію та ін.
- Провести загальне та спеціальне обстеження для оцінки стану серцево-судинної системи, включаючи антропометричне дослідження, перкусію, аускультацию, тонометрію, пульсометрію, електрокардіографію та ін.
- Здійснювати обстеження різних видів чутливості (в т.ч. пропріоцептивної чутливості), основних сухожилкових та шкірних рефлексів, вегетосудинних реакцій, сенсомоторних реакцій.

Програмний матеріал вивчається у формі лекцій, на практичних заняттях та самостійної роботи.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 години/1,5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Загальні методи дослідження в лікарському контролі. Загальні та спеціальні методи дослідження дихальної та серцево-судинної систем

Кількість годин на вивчення:

лекційних – 4

практичних – 16

самостійних – 6

Мета: Ознайомити студентів з загальними методами обстеження в лікарському контролі. Ознайомити із основними методами дослідження серцево-судинної системи організму.

Завдання:

1. Надати інформацію про загальні основні методи обстеження в лікарському контролі.

2. Надати інформацію про основні методи дослідження функціонального стану дихальної та серцево-судинної систем.

3. Ознайомити студентів з основними принципами аналізу результатів визначення функціонального стану дихальної та серцево-судинної систем.

4. Забезпечити розуміння студентами принципів підготовки та проведення електрокардіограми, спірограми, пікфлоуметрії, розрахунку індексів дихальної та серцево-судинної системи.

Тема та короткий зміст лекцій.

Тема 1. Загальні методи дослідження у лікарському контролі. 2 год.

Класифікація загальних методів дослідження в лікарському контролі. Особливості збору анамнезу. Проведення візуального огляду. Особливості та інтерпретація пальпації, перкусії та аускультатії.

Тема 2. Методи дослідження дихальної та серцево-судинної систем. 2 год.

Загальні методи дослідження дихальної системи. Спірометрія і спірографія. Пневмотахометрія. Оксигеметрія. Дослідження роботи серця. Тонотрія. Ехокардіографія. Електрокардіографія. Дослідження системи кровообігу. Сфігмографія. Реографія. Реовазографія.

Теми та короткий зміст практичних занять

Тема 1. Загальні методи дослідження у лікарському контролі. 4 год.

Особливості проведення загальних методів дослідження (анамнез, огляд, пальпація), соматоскопії, антропометрії та оцінки постави.

Тема 2. Дослідження діяльності дихальної системи. 4 год.

Практичне засвоєння особливостей підготовки, проведення та інтерпретації спірометрії, спірографії та пікфлоуметрії. Проведення огляду та антропометричних вимірів при дослідженні дихальної системи. Розрахунок індексів та розрахункових показників для оцінки стану дихальної системи.

Тема 3. Дослідження діяльності серцево-судинної системи. 4 год.

Практичне засвоєння особливостей підготовки, проведення та інтерпретації тонометрії, пульсометрії. Проведення огляду та антропометричних вимірів при дослідженні серцево-судинної системи. Проведення функціональних проб, розрахунок індексів та розрахункових показників для оцінки стану серцево-судинної системи.

Теми та зміст самостійної роботи:

1. Дослідження діяльності серцево-судинної системи. 6 год.

Види контролю за темою:

Контрольна робота	24 балів
Практична робота 1	12 балів
Практична робота 2	12 балів
Практична робота 3	12 балів

Загальна кількість балів за змістовий модуль 1   60 балів

Рекомендована література

Основна:

1. Витрук С.К. Пособие по функциональным методам исследования сердечно-сосудистой системы.– Киев : Здоров'я, 1990.
2. Критерии оценки нарушений механических свойств аппарата вентиляции на основе исследования отношений поток –объем и состояния объемов легких: метод. рекомендации /ВНИИ пульмонологии; Подготовили В. К. Кузнецова и др.– Ленинград : Б. и., 1988. – 32 с.
3. Методичний посібник до лабораторних занять по фізіології / за ред. проф. Є.О.Яремка. – Львів, 1990.
4. Пропедевтика внутрішніх хвороб/ Децика Ю. І., Нейко Є. М., Пиріг Л. А. та ін.; за ред. Децика Ю. І. – Київ : Здоров'я, 2000. – 504 с.
5. Пропедевтика внутрішньої медицини / за ред. М. С. Расін. - Вінниця, 2010. - 207 с.

Допоміжна:

1. Straburzynska-Migaj. Testy spiroergometryczne w praktyce klinicznej. Warszawa: Lekarskie PZWL, 2010. 2010 р.
2. Щупіпенко І. М. Пропедевтика внутрішньої медицини: Загальна семіотика і діагностика: навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації / Ігор Михайлович Щупіпенко. – Київ : Медицина, 2008. — 303 с.
3. Тимрук-Скоропад К. Використання методів дослідження в процесі легеневої реабілітації та фізичної терапії осіб з хронічним обструктивним захворюванням легень (огляд клінічних настанов). Слобожанський науково-спортивний вісник. 2018; 4(65):5–12.
4. Tymruk-Skoropad K, Tsizh L, Vynogradskyi B, Pavlova I. Physical therapy in chronic obstructive pulmonary disease (analysis of the evidence-based medicine). Physiother Q (formerly Fizjoterapia) [Internet]. 2018;26(2):1–8. Available from: <https://doi.org/10.5114/pq.2018.75993>.
5. Гриньків М. Нормальна анатомія : навч. посіб. / Мирослава Гриньків, Тетяна Куцериб, Федір Музика. – Львів : ЛДУФК, 2018. – 224 с.
6. Анатомія людини : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Ф. В. Музика, С. М. Маєвська, Т. М. Куцериб. – Львів : ЛДУФК, 2013. – 128 с.
7. Медико-біологічні основи фізичної терапії, ерготерапії ("Нормальна анатомія" та "Нормальна фізіологія") : навч. посіб. / Мирослава Гриньків, Тетяна Куцериб, Станіслав Крась, Софія Маєвська, Федір Музика. – Львів : ЛДУФК, 2019. – 146 с.
8. Музика Ф. В. Анатомія людини : навч. посіб. / Ф. В. Музика, М. Я. Гриньків., Т. М. Куцериб – Львів : ЛДУФК, 2014. – 360 с.
9. Фізична реабілітація : анот. бібліогр. покажч. трьома мовами / уклад. Ірина Свістельник. – Київ : Кондор, 2012. – 1162 с.

Інформаційні ресурси інтернет:

10. Електронний каталог ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3w.ldufk.edu.ua/>
11. Електронний репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>

12. Фізична реабілітація. Фізична терапія : анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2019. – 145 с.
13. Фізична реабілітація у фізичному вихованні та спорті : анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 66 с.
14. Ресурси інтернет.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Методи визначення інтегральних показників функціонального стану організму людини. Дослідження нервової та нервово-м'язової систем.

Лабораторні методи дослідження та методи візуалізації

Кількість годин на вивчення:

лекційних – 4

практичних – 12

самостійних – 12

Мета: Ознайомити студентів з загальними підходами до визначення інтегральних показників функціонального стану організму людини та особливостями дослідження нервово-м'язової системи.

Завдання:

1. Надати інформацію про основні методики визначення інтегральних показників функціонального стану організму людини.
2. Ознайомити студентів з основними підходами до вивчення нервової та нервово-м'язової систем.
3. Забезпечити розуміння студентами можливостей лабораторних методів дослідження.
4. Забезпечити розуміння студентами принципів основних рентгенівських та інших методів неінвазивної візуалізації.

Теми та короткий зміст лекцій:

Тема 1. Методи дослідження нервової і нервово-м'язової системи. 1 год.

Електрофізіологічні методи дослідження нервової та нервово-м'язової системи. Електроміографія. Електроенцефалографія. Реоенцефалографія.

Тема 2. Клінічні лабораторні методи досліджень. 2 год.

Гематологічні дослідження. Дослідження сечі. Дослідження функції органів травлення. Дослідження рідин із серозних порожнин. Дослідження спинномозкової рідини. Дослідження мокротиння.

Тема 3. Рентгенологічні та інші методи неінвазивної візуалізації. 1 год.

Загальні методики рентгенологічних досліджень. Рентгеноскопія. Рентгенографія. Флюорографія. Томографія. Спеціальні методики рентгенологічних

досліджень (мамографія, бронхографія, ангіографія. Рентгенологічне дослідження органів травлення). Інші методи неінвазивної візуалізації (МРТ, ендоскопічні методи дослідження, УЗД).

Теми та короткий зміст практичних занять

Тема 1. Методи дослідження нервової і нервово-м'язової системи. 4 год.

Електрофізіологічні: електроміографія, електроенцефалографія, реоенцефалографія. Рентгенологічні: краніографія, спонділографія. Ультразвукові: ехоенцефалографія, ультразвукова доплерографія.

Тема 2. Клінічні лабораторні методи досліджень. 4 год.

Гематологічні дослідження. Дослідження сечі. Дослідження функції органів травлення. Дослідження рідин із серозних порожнин. Дослідження спинномозкової рідини. Дослідження мокротиння.

Тема 3. Рентгенологічні та інші методи неінвазивної візуалізації. 2 год.

Загальні методики рентгенологічних досліджень. Рентгеноскопія. Рентгенографія. Флюорографія. Томографія. Спеціальні методики рентгенологічних досліджень (мамографія, бронхографія, ангіографія. Рентгенологічне дослідження органів травлення). Інші методи неінвазивної візуалізації (МРТ, ендоскопічні методи дослідження, УЗД).

Тема 4. Методи оцінки резервних можливостей організму спортсмена. Функціональні проби у діагностиці стану спортсмена. 2 год.

Методика оцінки резервних можливостей серцево-судинної та дихальної систем (проби Руф'є і Руф'є-Діксона, ортостатична проба, визначення показника якості реакції, проби Штанге і Генчі). 2. Методика проведення основних тестів для оцінки фізичної працездатності.

Теми та зміст самостійної роботи:

2. Рентгенологічні та інші методи неінвазивної візуалізації. 5 год.
3. Лікарсько-педагогічні спостереження. 7 год.

Види контролю за темою:

Контрольна робота	16 балів
Практична робота 1	12 балів
Практична робота 2	12 балів
Загальна кількість балів за змістовий модуль 1	40 балів

Рекомендована література

Основна:

1. Ковальова О. М. Пропедевтика внутрішньої медицини: [підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації] / Олена Михайлівна Ковальова, Надія Асхатівна Сафаргаліна – Корнілова. — Київ : Медицина, 2010. — 720 с.

2. Лучевая диагностика : учебник Т.1 / под ред. Труфанова Г. Е. – Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2007. – 416 с.
3. Практикум по клинической электромиографии/ Николаев С. Т. - Иваново, 2003. – 264 с.
4. Спортивная медицина / под ред. проф. В. Л. Карпмана. – Москва : Физкультура и спорт, 1980.
5. Учеб. пособие для студентов спец. «Фармация», «Клиническая фармация», «Лабораторная диагностика» вузов / И.А. Зупанец, С.В. Мисюрева, В.В. Прописнова и др. ; под ред. И.А. Зупанца. — 3-е изд., перераб. и доп. — Харьков: Изд-во НФаУ: Золотые страницы, 2005. — 200 с.

Допоміжна:

1. Straburzynska-Migaj. Testy spiroergometryczne w praktyce klinicznej. Warszawa: Lekarskie PZWL, 2010. 2010 р.
2. Ковальова Олена Михайлівна Пропедевтика внутрішньої медицини: [підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації] / Олена Михайлівна Ковальова, Надія Асхатівна Сафаргаліна – Корнілова. — К. : Медицина, 2010. — 720 с. : іл. — Предмет. покажч. : с. 713–719. — Бібліогр.: с. 720.
3. Методичний посібник до лабораторних занять по фізіології/ За ред. проф. Є.О.Яремка. Львів, 1990.
4. Гриньків М. Нормальна анатомія : навч. посіб. / Мирослава Гриньків, Тетяна Куцериб, Федір Музика. – Львів : ЛДУФК, 2018. – 224 с.
5. Анатомія людини : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Ф. В. Музика, С. М. Маєвська, Т. М. Куцериб. – Львів : ЛДУФК, 2013. – 128 с.
6. Медико-біологічні основи фізичної терапії, ерготерапії ("Нормальна анатомія" та "Нормальна фізіологія") : навч. посіб. / Мирослава Гриньків, Тетяна Куцериб, Станіслав Крась, Софія Маєвська, Федір Музика. – Львів : ЛДУФК, 2019. – 146 с.
7. Музика Ф. В. Анатомія людини : навч. посіб. / Ф. В. Музика, М. Я. Гриньків., Т. М. Куцериб – Львів : ЛДУФК, 2014. – 360 с.
8. Фізична реабілітація : анот. бібліогр. покажч. трьома мовами / уклад. Ірина Свістельник. – Київ : Кондор, 2012. – 1162 с.

Інформаційні ресурси інтернет:

9. Електронний каталог ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3w.ldufk.edu.ua/>
10. Електронний репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>
11. Фізична реабілітація. Фізична терапія : анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2019. – 145 с.
12. Фізична реабілітація у фізичному вихованні та спорті : анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 66 с.
13. Ресурси інтернет.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять в усній та письмовій формах.

1. Опитування.
  2. Перевірка завдань для самостійної роботи.
  3. Перевірка матеріалів самопідготовки.
  4. Виконання завдань практичних занять.
- Підсумковий контроль** – залік.

Залікові вимоги

1. Які дані про пацієнта отримують в ході збору анамнезу?
2. На що слід звернути увагу при загальному огляді пацієнта?
3. Що дозволяє оцінити пальпація?
4. Що дозволяє оцінити порівняльна перкусія?
5. Що таке аускультация?
6. Які показники потрібно оцінити для встановлення форми грудної клітки?
7. Покази для проведення спірографії?
8. Які рентгенологічні методи обстеження дихальної системи Ви знаєте?
9. Правила виконання пікфлоуметрії?
10. Опишіть плоску форму грудної клітки.
11. Назвіть два етапи огляду пацієнта.
12. Які частини тіла необхідно оглянути при частковому огляді?
13. Протипокази для проведення спірографії?
14. Що дозволяє оцінити топографічна перкусія?
15. Опишіть основні ознаки циліндричної форми грудної клітки.
16. Яку інформацію можна отримати за допомогою пікфлоуметрії?
17. Що можна оцінити за допомогою бронхоскопії?
18. У яких площинах доцільно оцінювати поставу людини?
19. Яку інформацію отримують при зборі анамнезу життя?
20. Мета проведення пальпації?
21. Які методи обстеження нервово-м'язового апарату ви знаєте?
22. Види електроміографії?
23. Загальні методи рентгенографії?
24. Спеціальні методи рентгенографії?
25. Відмінності КТ та МРТ?

26. Яку інформацію можна отримати за допомогою УЗД?

27. Які клінічні лабораторні методи дослідження крові ви знаєте?